

METSÄKONEALAN TUTKINTOTOIMIKUNTA

26.3.2013

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

**LAUSUNTO AMMATILLISEN TUTKINTOJÄRJESTELMÄN
KEHITTÄMISHANKKEESEEN (TUTKE)**

Ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämishankkeeseen (TUTKE) liittyvä selvitystyö käsittelee kohtalaisesti tutkintojen kehittämistä. Selvitystyön reunaehdot ovat rajoittaneet siten, että siinä ei ole voitu ottaa huomioon kaikkia tärkeitä koko ikäluokan koulutuksen, hallinnollista ja toiminnallista hajautuneisuutta ja tutkintojen kapea-alaisuutta.

Merkittäviä kohtia tässä suhteessa ovat:

- 1) Lähtökohtainen tavoite on annettu toimeksiannon yhteydessä.
- 2) Tutkimuksessa ei ole otettu huomioon tutkintoihin liittyviä säädöksiä
- 3) Selvityksessä ei ole huomioitu kustannustekijöitä ja tutkintojen suoritusmääriä
- 4) Tutkintojen liiallinen joustavuus vaarantaa hyvien työelämän perusvalmiuksien oppimisen
- 5) Kehittämislinjauksiin tulee laatia toimintatavat.

Nämä rajoitteet heikentävät lähtökohtaisesti selvityksen luotettavuutta. Toimeksianto ja sen kautta tehdyt päätelmät antavat näin ollen varsin kapean kuvan ammatillisen koulutuksen tutkinnoista. Tämän seurauksena selvitys ei ota huomioon sitä todellisuutta, missä koulutusta annettujen säädösten ja resurssien mukaan toteutetaan.

Ammatillisen tutkintojärjestelmän rakenne ja toiminta on perustunut kolmikantayhteistyöhön. Kolmikantaisessa toteutuksessa opettajilla ja tutkintotoimikunnalla on ollut keskeinen rooli, koska he ovat oppimisprosessin, opintosuoritusten, osaamisen ja pedagogiikan ammattilaisia. Lisäksi ammatillisessa tutkintojärjestelmässä opettajat ja kolmikantaiset tutkintotoimikunnat ovat olleet keskeisessä sillanrakentajaroolissa kolmikannan toteuttamisessa.

Opettajien osaaminen opetuksen ja näyttötutkintotoiminnan organisoinnissa sekä kehittämisessä on koko toiminnan onnistumisen kannalta oleellista. Tämän perusteella metsäkonealan tutkintotoimikunnan kanta on, että ammatillista tutkintojärjestelmää tulee jatkossakin kehittää kolmikantayhteistyössä ja että

tutkintotoimikunnan edustajan, tulee olla jatkossakin mukana kaikissa näyttötutkintojärjestelmää kehittävässä työryhmissä.

Laadun kehittämisen tavoitteena on asiakkaan tarpeiden ja tavoitteiden tunnistaminen ja niiden täyttäminen mahdollisuuksien mukaan. Tutkimuksessa ei ole kuitenkaan suoraan selvitetty työnantajien, opiskelijoiden ja opettajien tarpeita sekä näkemyksiä tutkintojen ja tutkintorakenteen kehittämisessä. Esityksessä on lähinnä tukeuduttu jo olemassa oleviin selvityksiin. Lisäksi tutkintojen sisältöjä on tutkittu vain opetussuunnitelman tai näyttötutkinnon perusteiden pohjalta. Kuitenkin perustutkintojen kohdalla tulisi myös käyttää lähteenä opetussuunnitelmia ja näyttötutkintojen kohdalla tutkintojen järjestämissuunnitelmia.

Ammatillisten tutkintojen (perustutkinto, AT, EAT) rakenne ja perustavoitteet ovat määrätyt säädöksissä. Lisäksi säädöksiin on määrätty eri suoritusmuotojen toteutustapa (opetussuunnitelma perusteinen koulutus ja näyttötutkinnot). Nämä määräävät ja sitovat eri tutkintojen olemuksen ja niiden suorittamisen. Tutkinnot muodostavat myös ne rakennusosat, joista kukin klusteri muodostuu. Kuitenkin klustereita tärkeämpää olisi määrittää ammatillisten tutkintojen (perustutkinto, AT, EAT) yleiset sisältökriteerit.

Tämän takia tarvittaisiin yleiset sisältövaatimuksiin ja suoritusmääriin liittyvät kriteerit, kun uusia tutkintoja ja niiden vaatimuksia määritetään. Edellä esitetyn perusteella tutkintotoimikunnan mielestä tutkimuksesta on vaikea löytää lisäarvoa, jota ns. klusterilähestyminen on tuottanut. Lisäksi selvityksessä olisi ollut syytä tutkia ja miettiä, mikä olisi opetuksen ja tutkintojen toteutuksen kannalta järkevä, sillä elinkeinoelämän käyttämät valtakunnalliset ammattitaitovaatimukset eivät välittämättä ole aina optimaalisia paikallisen opetuksen ja koulutuksen toteutuksen kannalta.

Kuitenkaan koulutuksen mahdollisesti osittain erilaiset ammattitaitovaatimukset eivät ole välttämättä este koulutuksen työelämälähtöisyydelle. Yhteistyötarpeet eri tutkintoihin liittyvän koulutuksen ja tutkintojen järjestämisen välillä voivat olla hyvin erilaista eri paikkakunnilla johtuen mm. elinkeinorakenteen eroista. Osaamistarpeiden sekä taidon työskennellä työtehtävissä tulee aina syntyä tarpeen pohjalta, ei hallinnollisen ajattelun tuloksena.

Koulutuksen on tuotettava hyvät perusvalmiudet ja taidot osaamisen nopealle päivitykselle.

Tauno Kivinen
puheenjohtaja
tauno.kivinen@winnova.fi

Reijo Hiltunen
sihteeri
reijo.hiltunen@pkky.fi